DİYARBAKIR İŞ DÜNYASI: ANA SORUN OLAN KÜRT ÇÖZÜLMEDEN EKONOMİK İSTİKRARDAN SÖZ ETMEK HAYALDİR

Öncelik Kürt sorunu

Engin ÖZTÜRK

DİYARBAKIR- Seçim sonuçları ile siyasi istikrarsızlığın bittiğini ve artık ekonominin öncelikli olması gerektiğini belirten iş dünyası, bunun içinde Türkiye'nin başta ana sorunu olan Kürt sorunu olmak üzere tüm sorunlarından arınması gerektiğini ifade ediyor. Bölgedeki iş dünyası, Türkiye'nin ana sorununu çözmediği müddetçe ekonomisine istikrar geleceğine inanmadıklarını dile getiriyorlar.

Dolmabahçe'de kalınan yerden devam edilmesini isteyen Diyarbakır iş dünyası, ülkenin ana sorunu olan Kürt sorununun çözümü ile paralel olarak bir an önce üretimi ve ihracatı artırabilecek bir ekonomi reformunun hazırlanmasını istiyor. Ana sorununu halletmeyen ve çözümsüz bırakan bir ülkenin hiçbir alanda istikrarı yakalama şansının bulunmadığını net ifadelerle dile getiren iş dünyası, Kürt sorununun kurulacak yeni hükümetin öncelikli gündemi olması beklentilerini ifade ediyor. Çözüm sürecinin yeniden ve daha sağlam temelli başlamasının ekonomik göstergeleri anında etkileyeceğini kaydeden İş dünyası, çözüm sürecine paralel olarak yürütülecek ekonomik programlarla yatırımların önceki yıllarda olduğu gibi ülkeyi büyüme, teşvik ve hibelerle kalkındıracağına inandıklarını dile getirdi.

İşte, Diyarbakır iş dünyasının çözüm süreci ve ekonomik istikrar ile ilgili görüşleri;

"Hükümetin ilk işi süreci yeniden başlatıp rayına oturtma olmalıdır"

Diyarbakır Organize Sanayici İşadamları Derneği (DOSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Aziz Özkılıç, "Bir kasım seçimleri sonucu Türkiye genelinde Türkiye'nin ekonomik açısından istikrar sağlanmıştı diyebiliriz Türkiye açısından ancak ilimiz ve bölgemiz açısından bunu söyleyemeyiz. Türkiye'nin de bölgemizin de öncelikle sorunu kesinlikle Kürt sorunudur. Kürt sorunu çözülmedikçe ve kalıcı bir barışa dönmedikçe ekonomik istikrarsızlık sağlanamaz ve istenilen seviyeye asla gelemez. Biliyorsunuz ki sermaye çatışmalı ortamdan kaçıyor ve kaçıyorsa ekonomik istikrardan söz etmek zor olur. Burada en gazla bölge etkilenecek, Türkiye'nin tamamı etkilenecek ancak bölgedeki kadar yakıcı olmayabilir. Kürt coğrafyasının olduğu yerde en fazla etkilenecektir. Ülke kaynaklarının çatışmalı süreçte kullanılması ve burada patinaj yapılması ülke ekonomisini de zedeler ve istikrar olmaz. Ülkenin en büyük sorunu Kürt sorunudur ve çözüm sürecinin kaldığı yerden devam etmesi gerekiyor ve hükümetin ilk işinin çözüm sürecini yeniden başlatmak ve rayına oturtmak olmalıdır. Bizim de beklentimiz bu yöndedir.

"2015 yılı heba oldu"

2015 yılı içerisinde Diyarbakır ve Türkiye'de ekonomik verileri çok kötü gitti. Diyarbakır ihracatı yüzde yirmiden fazla azalma oldu. Bölgede ihracat rakamları çok düşük. Ülke ihracatı da çok düştü. Ve buna eklenecek bir çok veri var. Bunu herkes biliyor. 2015 yılı heba oldu. Çok acil olarak büyüme sağlanması gerekiyor. Yüzde 2–3 ler ile büyüme yetersiz kalacaktır. En azından yüzde 5-6 büyüme olacak ki bölge geri kalmışlık refah seviyesi ve ülke milli gelirin yükselsin. Bunu da şu anda göremiyoruz. Türkiye yüzde 2,5-3 büyüme hızı gözüküyor. Kürt sorununun barışçıl ve kalıcı olarak çözülmesi gerekiyor. Huzurun egemen olduğu hale gelmesi gerekiyor ki insanlar 4–5 yıllık planlarını yapması gerekiyor. Yoksa seçimden seçimi bunun olması önemlidir ama yeterli değildir"

"Hükümetten Kürt sorunu ve ekonomi için radikal beklentiler var"

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Sayar;

"Son iki yılda 4 seçim oldu. Normalde Türkiye'de maalesef seçimler olduğunda seçimler olduğunda, hem seçim rekabetinin dozunun artırmış olduğu gerilim hem de seçimler öncesinde piyasalarda böyle bir belirsizlik oluşuyor. İnsanlar seçim sonuçlarını bekliyorlar. Şimdi 1 Kasım seçimlerinden sonra tek partili irade ortaya çıktı. AK Parti tekrardan büyük bir başarı elde ederek yüzde 49 oy aldı. Türkiye toplumunun büyük bir kısmının mecliste temsil edilecek olması olumludur. 4 partili bir meclis aritmetiğinin oluşması olumludur. Bundan sonraki süreçte özellikle tek parti olarak iktidara gelen Ak parti'de hem Türkiye'nin temel konularının başında gelen Kürt meselesi hem de ekonomi konusunda radikal değişimler beklentiler var.

"Çözüm süreci temeli sağlam bir sonuca götürülmeli"

Çözüm sürecinin buzdolabından çıkarılarak temel sağlam bir sonuca götürülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Yine Ak parti hükümeti döneminde başlayan ve tekrar onun döneminde askıya alınan süreçte kalıcı bir barışa götürecek bir çözüm bekliyoruz. Çatışmalı ortamın Türkiye'deki hiçbir bireyin faydasına değil. Bu sorunun çözümü diyalog ve müzakeredir. Bu yolda atılacak anayasal adımlardır. Bu noktada bizim önceliğimiz sürecin bir an önce başlamasıdır.

Ahmet SAYAR

"Çözüm için atılacak adımlar ve ekonomik reformlar istenilen hedefe götürebilir"

Kürt sorunu çözülmeden ekonomik anlamda ne adım atarsanız atın bu meseleden dolayı ekonomik potansiyeli olması gerektiğini gibi ortaya çıkaramaz. Bu geçmişte çıkarılan teşvik paketleri de bunu gösteriyor. 6. bölgede olmasına rağmen Türkiye'den almış olduğu pay yüzde 11'i geçmiyor. Son üç yıldır hedeflenen rakamlar yakalanmadı. Hem ihracat hem de kişi başına düşen milli gelirde totalde de yıllık büyümede ortaya konulan hedefin gerisinde kaldığını görüyoruz. Dolayısıyla Kürt sorununda atılacak adımlar ve ekonomide yapılacak yeni reformlar ile ancak hedeflenen rakamlara daha güçlü bir şekilde gidilebilir. Toparlamak gerekirse ülkenin ilk hedef ve konuların başında çözüm süreci masasına dönülmesidir. Hükümetin masaya yatıracağı ilk konu kesinlikle ana sorun olmalı, çözüm süreci olmalı buna paralel olarak ekonomik adımlarda atılmalıdır"

Alican EBEDİNOĞLU

"Görüşmeler başlamadan ülke ekonomik istikrarı bulamaz"

Diyarbakır Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği (DESOB) Başkanı Alican Ebedinoğlu; "Geçmiş pratiklere bakmamız gerekiyor. Çatışmalı sürece bakmamız ta 2013 nevrozundaki açıklamaya kadar. O zaman ki ekonomik istikrarsızlık ülkenin bütün ekonomisini etkiledi. Hatta ülkenin yetkilerinin yaptığı net açıklamalar vardı. 30 yıllık çatışmalı süreç içerisinde 400 milyar doların üzerinde bir ekonomik kaybının olduğunu belirttiler. 2013 nevrozu ve sonrasındaki huzur ve güven ortamı, ekonomik hareket, bölgedeki turizmin canlanması hareketlenmesi. Ülke genelindeki turizm de bir canlılık, ülkenin güvenli ülke haline gelmesiyle birlikte son iki yılda Türkiye'nin ülkedeki ekonomik istikrar ülkenin hızlı büyümesine vesile oldu. Ancak 6–7 Ekim olaylarının sonrasında çözüm sürecinin sağlam temeller üzerinde yürümediğini hep birlikte şahit olduk. Ve onunla birlikte siyasi istikrarsızlık 6-7 Ekim'den sonra ülkeyi bölgeyi bir istikrarsızlığa sürükledi. Çözüm süreci masaya yatırılmadan, tartışılmadan önce, İmralı ile görüşmeler başlamadan önce ülkenin ekonomisinin gelişmesine istikrar bulmasına inanmak doğru bir düşünce değildir.

Aziz ÖZKILIÇ

"İlk icraat çözüm süreci olmalıdır"

Kurulacak hükümetin masasındaki ilk hedef ekonomi değil, çözüm süreci olması gerekiyor. Aksi takdirde Sayın Cumhurbaşkanı ve yetkililerin yaptığı açıklamalara bakıyoruz. Operasyonların bu şekilde devam etmesi hepimizi kaygılandırıyor. Biz bu bölgede tabiri caizse artık yoğrulduk bu bölge insanı. Savaşla bu işin çözülemeyeceğini başta bölge insanı olmak üzere birçok aydın biliyor, hükümet de aslında bunu net olarak biliyor. Bir arguman olarak elinde tutması bizi kaygılandırıyor. Her gün uçaklar kalkıyor bu ülkenin bütçesinden gidiyor. Bu bölgenin ekonomisiyle sınırlı kalmaz. Şu anda bölgedeki ekonomik sıkıntı, olaylar böyle devam ederse istihdamı etkileyecektir. İş yerleri kapanacaktır, sermayeye etkileyecektir. Burada işsiz kalacak genç batıya gidecek çalışmak için ve ne olacak oradaki sosyal hayatı da etkileyecek buradaki sosyal hayatı da etkileyecek. Bunun için hükümetin Kürt sorununu birinci sıra çözüme almalıdır. Paralelinde bölgedeki iş ve girişimcilerin esnaf ve sanatkarın koruna altına alınması gereken tedbir alması gerekiyor. Çözüm sürecinin bir ayağı olarak bunu almalıdır. Çözümün en önemli argumanı olarak birlikte yürütülmesi gerekir ekonomi.

"Bölge 'Afet Bölgesi' İlan edilsin"

Biz afet bölgesi ilan edilmesini istedik. Neden afet bölgesi ilan edilsin. Soma'daki facia ve Hatay'daki bomba hükümet oradaki esnafın borçlarını öteledi, faizsiz krediler verdi. Bizde diyoruz ki biz de bu ülkenin insanlarıyız. Her gün bombalar patlıyor her gün işyerlerimiz kapalı kalıyor. Şu anda sokağa çıkma yasağı var. Dicle'de Silvan'da Hani'de, Lice'de bu bir felaket değil mi? Bu insanlar etkilenmiyor mu? Biz diyoruz ki biz batıdaki insanlar ile eşit muamele görmek istiyoruz. Vergi borçlarının dondurulması gerekiyor, faizsiz kredi verilmesi gerekiyor. Faiz borçlarının bir yıl ertelenmesi gerekiyor. Çözüm süreci adımı atılırken bu önlemlerde alınmalı. Kürt sorunu çözümü uzun vadeli olabilir ama ekonomi beklemez bunu birlikte yürümesi gerekiyor"

Engin YEŞİL

"Dolmabahçe'de kalınan yerden devam edilmeli"

Diyarbakır Ticaret Borsası (DTB) Başkanı Engin Yeşil, "Kürt sorunu ve süreç bu kavga bitmediği müddetçe ekonomik istikrardan söz etmemiz mümkün değildir. Dolmabahçe'deki süreç devam edilmesi gerekiyor. Eğer o sürece yeniden dönülürse ve huzur ve güven ortamı sağlanırsa ekonomik istikrar kendiliğinden gelecektir. Mesela süreç zamanında bölgeye Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi'ne büyük yatırımlar talepler vardı. Büyük şirketler yatırımcılar, yatırım yapma fikrinden vazgeçmedi sadece bunu askıya aldı ve bu güven ortamıyla birlikte çözüm sürecinin rayına oturmasıyla ekonomik istikrar da sağlanır diye düşünüyorum. Bizim bölgede hammaddesi bol olan birçok ürün ile tarım sanayisi de gelişmeye açıktır yeter ki barış olsun. Öncelik barıştır ve barışın sağlanmasıyla her şeyin kendiliğinden düzeleceğine ben inanıyorum. Yani Ana sorun çözülmeden ekonomik istikrardan söz etmek hayaldir"

"İstikrarsızlık ülkenin tamamını etkiliyor"

Ramazan AKKUL

Diyarbakır Kuyumcular ve Sarraflar Odası Başkanı Mustafa Akkul; "Seçimler ve sonuçları hem altında hem dövizde olumlu bir etki yarattı. Yalnız bunun kalıcı olması için bir şeylerin yapılması gerekir. Neden bugün biraz yukarıya doğru bir yükseliş oldu. Halkın beklediği bir istikrar oluştu 1 Kasım seçimlerinde artık bu seçimlerin her şeye olumlu yansımasını bekliyoruz. Özellikle bir türlü durdurulamayan doların ateşe hemen düştü seçim ve tek başına iktidar olacağı kesinleşince altında da durum böyle oldu. İstikrarsızlık ülkenin tamamını etkiliyor. Özelde bölge ve esnafımız bundan en fazla etkiyi görüyor. Bu olumlu hava maalesef yeniden bozulma eğilimindedir. Nedeni is seçimlerin hemen bir gün sonrası yeniden operasyonlar, yeniden sokağa çıkma yasakları ve yeniden inşallah olmaz ama ölümler.

"'Benden olmayan düşmanımdır' mantığı devam etmesin"

Kabinenin oluşmamasından kaynaklandığını düşünüyorum. Çünkü Sayın Davutoğlu, kavganın değil, barışın, düşmanlığın değil, dostluğun günü olduğunu söyledi. Konuşmalarında sevgiden ve merhametten sık söz etti ancak bir gün sonra operasyonlar ve sokağa çıkma yasakları olur iş değildir. Umarım bu hükümetin kurulmasıyla bu durumlar artık son bulur. Bu gelişmelerde halk arasında istikrarsızlığın bir parçası olarak görülüyor. İnşallah yeni hükümet ile artık 'Benden olmayan düşmanımdır' mantığı devam etmesin.

"Siyasal sorun çözülmedikçe Türkiye'de ekonomik istikrar mümkün değildir"

Sabah gözlerimizi açtığımızda Silvan'da sokağa çıkma yasağıyla herkes kendisine aynı soruyu sordu. Bu seçim sonuçları kimseye hiçbir anlam ifade etmiyor mu? Halk demokrasi ve barışı istiyor. Halk özlediği huzur ve mutluluğu istiyor. İnşallah bir daha bunları yaşamayız. Aynı bizim bu düşüncelerimiz bütün insanlarda var olduğu için ekonomik gelişmelerde bu yönde etkileşim vardır. Türkiye'de bir sorun vardır ve bu sorun olduğu müddetçe Türkiye'nin ekonomisine istikrar geleceğine inanmıyoruz. Ne olursa olsun bu sorun çözülmeden, siyasal istikrar da, ekonomik istikrar da sağlanamaz. İster tek başına hükümet olsun, ister koalisyon olsun bu siyasal sorun çözülmedikçe Türkiye'den ekonomik istikrar kesinlikle gelmez. Bunu herkes benim kadar net biliyor. Bilmeyenler de bunu böyle bilmelidir"